

Sritis ir tikslai:

- Klausia atsimena vieną žodį (daiktavardį, veiksmažodį, būdvardį), kai:
 - žinomi žodžiai frazės pradžioje,
 - žinomi žodžiai frazės viduryje.
- Klausia atsimena vieną žodį mažiau pažįstamame kontekste.

Veikla

Klausos atmintis

Tai pagrindinė funkcija, leidžianti jūsų vaikui išmokti kalbą. Atsiminkite, pirmomis savaitėmis sunkiai dirbote, padėdami vaikui suvokti garsus ir susieti juos su reikšme. Per ateinančią savaitę jūsų pagrindinis dėmesys bus tvirtinti vaiko gebėjimą įsiminti ilgiau ir išmokti daugiau bei sudėtingesnės kalbos. Šią savaitę jūs plečiate vaiko gebėjimą klausyti ir įsiminti gerai pažįstamus žodžius nuo lengviausio būdo – frazės gale, iki žodžio frazės pradžioje ir viduryje. Taip pareinate nuo pažįstamo konteksto prie vis mažiau pažįstamo tam, kad užtikrintumėte, jog vaikas taptų nepriklausomu klausytoju ir kalbėtoju.

Nustatykite, kurias frazes ir žodžius vaikas žino geriausiai.

- Jūsų vaikas moka kelias frazes ir žodžius, kuriuos jis labai gerai žino ir gana lengvai supranta. Šios savaitės tikslas – perkelti šiuos žodžius ir frazes į sakinio pradžią, vėliau – ir į vidurį. Prireikus galite akustiškai pabrėžti raktinius žodžius, taip vaikui bus lengviau išgirsti informaciją naujoje vietoje. Tačiau nesulėtinkite kalbos tempo ir ritmo, taip vaikui bus tik sunkiau suprasti. Matant, kad jam gerai sekasi atskirti, išgirsti žodžius, kai juos akustiškai pabrėžiate, nebedarykite to – tarkite frazes normaliai.
- Pavyzdžiai:
 - Šeimos narių „vardai“: „Močiutei reikia _____“, „Aš manau, močiutei reikia _____“.
 - Veiksmažodžiai: „Sėsk ant savo kėdės“, „Tu turi sėsti ant savo kėdės“.

Galutinis tikslas yra atsiminti pateikti šias dažnai pasitaikančias frazes naujose padėtyse (frazes pradžioje ir viduryje) vis mažiau pažįstamame kontekste. Galite išbandyti jas, lankantis pas gydytoją, svečiuojantis pas draugus, pasivaikščiojant ar parduotuvėje. Nepamirškite „perkelti“ vaiką iš jums ir jam patogios, saugios zonos į bendrą visuomenės aplinką.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- 42-70 žodžių kalbos suvokimo žodynas.
Santykis:
 - daiktavardžiai – apytiksliai 50%,
 - veiksmažodžiai – apytiksliai 14%,
 - būdvardžiai – apytiksliai 8%,
 - kiti žodžiai – apytiksliai 25%.
- Tema: Svečiai namuose arba šeima grįžta namo vakare.

Veikla

Žodyno skaičiavimas

Laikas žymėti žodžius, kuriuos jūsų vaikas supranta. Galite pradėti nuo 2500 žodžių, pateiktų prieduose. Tai abėcėlinis dažniausiai vaikų naudojamų 2500 žodžių sąrašas. Galite surasti žodžius, kuriuos jūsų vaikas supranta ir pažymėti ženklų □ kalbos suvokimo stulpelyje. Jei vaikas supranta žodį, kurio nėra sąrašė – įrašykite jį pagal abėcėlę arba paskutiniame puslapyje.

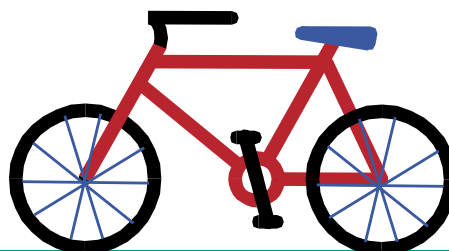
Toliau rašykite žodžius į kalbos suvokimo žodynėlį, kurį jau pildote tam, kad užtikrintumėte, jog vaikas turi tinkamą daiktavardžių, veiksmažodžių,rieveksmių ir kitų žodžių santykį.

Tema: Svečiai ir grįžus namo

Jūsų namuose per dieną vyksta pastovus judėjimas – vieni žmonės ateina, kiti išeina. Šią savaitę akcentuokite naują žodyną, mokant įvykius ar ateinančius svečius ar sutuoktinį, grįžtantį namo iš darbo, kitus vaikus, grįžtančius iš mokyklos ir t.t. Daug platesnis spektras negu tik „labas“ ir „atia“. Jei jis spontaniškai sako „Labas“, laikas ilginti frazę: labas, labas rytas, labas (vardas) ir t.t. Jei jūsų vaikas sako „Atia“, tai kalbėkite: viso gero, iki pasimatymo, atia (vardas) ir t.t. Neleiskite vaikui likti toje pačioje vietoje kalbos ir žodyno atžvilgiu. Visada kurkite naujus būdus, kaip pasakyti tą patį, kol jis mokės įvairiais būdais pasisveikinti ir atsiveikinti namuose.

Frazės: _____ atvažiuoja į svečius. Metas tėčiui grįžti namo. Kas skambina į duris? Atidaryk duris. Įleisk _____ į vidų. Pabučiuok _____ ir pasisveikink/atsisveikink. Paspausk ranką _____.

Žodynas: durys, ateina, eina, laikas, svečiai, eiti į svečius, darbas, mokykla, draugas, giminaitis, sesuo, brolis, šeima, naktis, popietė.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Surinkite vaiko kalbos 25 spontaniškos, nuosekliai pasakytos kalbos pavyzdžius.
- Ekspresyvi kalba – mažiausiai 14 ir apytiksliai iki 23 žodžių.

Veikla

Kalbos pavyzdys

Grįžkite į 20 savaitę, kur pamatysite spontaniškos kalbos sekimo pavyzdį.

Atminkite, kad yra daug lengviau, kai kažkas kitas užsiima su vaiku, o jūs sėdite, klausote ir užsirašinėjate vaiko pasisakymus. Šiam pratimui nesvarbu, jei vaiko kalba nėra tiksli. Jei jūs suprantate, užrašykite tai kaip kalbą. Jo kalbėjimą tikrinsime vėliau.

Nepraleiskite nei vieno jo pasisakymo, turite užrašyti viską, ką jis pasako. Vienas pasisakymas rašomas vienoje eilutėje ir tęskite, kol užsirašysite 25 ar daugiau spontaniškus pasisakymus. Kaip ir anksčiau, pamėgdžiojimai nėra skaičiuojami.

- Gausite geresnį kalbos pavyzdį, jei jums padedantis žmogus neklausinės, o komentuos, pasakos vaikui.
- Pasiruoškite keletą veiklų į priekį, kad jums padedantis asmuo turėtų visko pakankamai vaiko dėmesiui išlaikyti: knygos skaitymas, šeimos nuotraukų albumo vartymas, „Garsų knygelės“ skaitymas. Užsiimkite kasdienine veikla, pavyzdžiui, maudykite vaiko lėlę – visa tai suteiks jūsų vaikui progą kalbėti.
- Jei žaidimas yra per įdomus, vaikas gali tapti stebėtoju, o tai sumažins jo pasisakymų skaičių.

Ekspresyvios kalbos žodynėlio skaičiavimas

- Atnaujinkite šį sąrašą taip, kaip nurodyta kalbos suvokimo dalyje.
- Galite naudotis 2500 žodžių sąrašu tam, kad prirašytumėte žodžiams daiktavardį, veiksmažodį, būdvardį ir kitus.
- Jums gali prireikti surengti keletą veiklų, kad pamatytumėte, ar vaikas naudojasi nauju spontaniškos kalbos žodynu. Svarbu gauti šią informaciją žaidimo metu, o ne testuojant vaiką. Būkite kūrybingi ir gausite norimą informaciją, nekeldami įtampos vaikui.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Pamėgdžioja garsą /p/ vienskiemeniuose;
- /u/ – pu,pu,pu;
- /i/ – pi,pi,pi;
- /a/ – pa,pa,pa;
- /ai/ – pai,pai,pai;
- /au/ – pau,pau,pau;
- /apa/.

Veikla

Kalbos balbatavimo praktika

Šios savaitės tikslas – garsas /p/ įvairiuose skiemenyse. Galite naudoti garsą /p/ skiemens pradžioje (pa) arba viduryje (apa). Ši fonema yra duslusis priebalsis, taigi, jei jūsų vaikas vokalizuos tardamas /p/, tai gali tapti /b/. Prireikus tarkite /p/ be balsio, kad parodytumėte vaikui, kaip tarti garsą be balso. Jam pradėjus teisingai tarti /p/, pridėkite įvairių balsių ir dvibalsių.

Visas kalbos balbatavimo darbas turėtų būti atliekamas vien klausant, vaikas neturi matyti veido ar lūpų. Jei reikia vaikui parodyti, kad tariant /p/ reikia suglausti lūpas ar jei norite, kad vaikas pajustų oro virpesius (pridedant ranką prie burnos), visada iškart nedelsdami pakartokite, kad vaikas išgirstų klausydamas.

Veiklos:

- Žaisliniai laiveliai vandenyje. Duokite pavyzdį ir vaikas pakartos, prieš dedant laivelius į vandenį vonioje.
- Pienių pūtimas. Prisisinkite pienių ir, prieš jas pučiant, sakykite įvairius skiemenius.
- Skinkite žiedlapius nuo gėlių (pavyzdžiui, pienių). Kiekvienam lapui – viena vokalizacija (pa,pa,pa).

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

2. Savaitės pasaka: Kate Banks, „Grįžta mama“, (Mama's Coming Home).

Douglas and McIntyre Ltd. Canada, 2003.

- Ši knygutė – dvi pasakos vienoje. Vienoje tėtis visą dieną leidžia namuose su vaikais, atlieka kasdieninius darbus, o kitoje – mama darbe ir vakare, po darbo, važiuoja namo pas šeimyną. Pasaka padeda mokyti šios savaitės tikslo (šėimos grįžimo namo), taip pat peržiūrime kasdieninę veiklą, kurios jau keletą savaičių mokėte vaiką.
- Veiklos:
 - Suvaidinkite pasaką savo pačių namuose, kai abu tėvai gali dalyvauti. Apsirenkite kaip pasakos veikėjai ir lyginkite savo kasdieninę kalbą su knygoje iliustruota kalba.
 - Sugrįžkite prie knygos, kai kas nors kito nutiks šią savaitę. Lyginkite tokio įvykio detales knygos puslapiuose.

3. Savaitės dainelė: „Tiku taku“

Žodžiai:

1. „Tiku taku, tiku taku, laikrodukas šitaip sako“.

2. „Tik tak laikroduk,
Tiku taku tiku tak.
Tik tak laikroduk,
Tiku taku tiku tak.
Tiku taku, tiku taku tak.“

- Dainelės ritmas yra pastovus, taigi, pasiėmę seną laikrodį, sukite jo rodyklę į vieną pusę, o nustojus dainuoti – nebesukite ir laikrodžio rodyklės (dainuoju – suku, nebedainuoju – nebesuku).
- Nueikite į laikrodžių parduotuvę, paieškokite prisukamo laikrodžio. Pabandykite, ar vaikas girdi tiksėjimą. Pasakokite vaikui apie skirtingo tipo laikrodžius, žadintuvus, jų dalis, skambėjimą ir t.t.

★ **Patarimas.** *Apsilankykite bendrovės „Cochlear“ internetinėje svetainėje adresu www.cochlear.com/intl/rehabilitation Ten rasite daugybę nuorodų į puslapius, kuriuose pateikiama informacija anglų kalba, kaip galima tobulinti vaiko klausymosi ir kalbos įgūdžius.*